

Redaktionelt

Temaet i dette nummer af **Slagmark** er en idéhistorisk beskrivelse af mellemkrigstidens København. Det er en ret usædvanlig form for idéhistorisk forskning, hvor hovedpersonen er en by i et ganske kort men livligt tidsrum. Dog ikke mere usædvanligt end at storbyskildringer her i 80'erne er blevet et populært arbejdsfelt, jvf. udstillingerne og den medfølgende litteratur omkring Wien og Paris. **Slagmark** har med dette nummer ladet sig inspirere.

Tiden, stedet og ideerne – mellemkrigstidens København er en slags kulturhistorisk biografi. Mange, også uden for Danmark, har bemærket, at der i mellemkrigstidens København skete epokegørende landvindinger inden for felter som teoretisk fysik, lingvistik, arkitektur og design samt mere bredt på det kulturelle felt, men hidtil har ingen som her forsøgt at tegne et mere sammenhængende billede af dette idéhistoriske miljø.

Det skal påpeges, at intentionen ikke har været et kompendieagtigt mammutværk hvor mellemkrigstidens begivenheder, åndelige og kulturelle produkter beskrives. Der gives ikke et samlet overblik over datidens naturvidenskab, film, litteratur, politiske forhold, sociale begivenheder etc. I de følgende artikler er der således ikke noget specielt om Stalin, Hitler eller Franco, ingen analyse af de økonomiske eller politiske kriser, om arbejdsløshed, bolignød, strejker eller krig. Mere konkret heller ikke en vurdering af konsekvenserne da Socialdemokratiet bliver landets største parti og med Stauning i spidsen for første gang danner regering i 1924-26. Heller ikke Fy og Bi, Marx Brothers og Marlene Dietrich vil blive omtalt. Derimod:

I artiklen **Byen som kulturhistorisk rum** indleder Ole Morsing med at give et indblik i mellemkrigstidens København med særlig vægt på kulturradikalismen. Niels-Ole Lund fortsætter med en beskrivelse af de nyskabelser, der karakteriserer de fysiske rammer: **Arkitekturen i mellemkrigstidens København**. Leif Emerek skriver om især Emil Bønnelyckes bypoesi i artiklen **Københavnske poesier** og sætter derudover mellemkrigstidens København ind i en international sammenhæng. Herefter følger to artikler, som beskriver nogle af de mere specielle københavnske nyskabelser, der får international gennemslagskraft. Først Svend Erik Larsens **Spænding og spændvidde – sider af dansk lingvistik i trediverne** om Viggo Brøndal og specielt Louis Hjelmslevs lingvistik der undertiden ligefrem benævnes "Københavnerskolen". Dernæst David Favreholdt om den egentlige "Københavnerskole" med Niels Bohr i centrum. I artiklen **København og atomfysikken** beskrives det hvordan han ved Niels Bohr Institutet samlede førende atomfy-

sikere fra hele verden for at skabe nye landvindinger inden for kvantemekanikken og bidrage til kernefysikkens udvikling. C.H. Koch afslutter med **Filosofien i mellemkrigstidens København**. Med udgangspunkt i dansk filosofis nestor Harald Høffding omtales de fire hovedfigurer: Edgar Rubin, Victor Kuhr, Frithiof Brandt og Jørgen Jørgensen.

Som det kan ses, er spændvidden stor, og nogle vil umiddelbart opfatte det følgende som spredt fægtning. Men hertil må vi gentage, hvad Poul Henningsen allerede sagde i 1932: "Den, der søger Sammenhæng, maa sprede sig".

Magasinet beskæftiger sig denne gang også med byen, - ikke København men Paris, hvor interessen er en enkelt forfatter: Walter Benjamin, og et enkelt værk, hans **Passage-værk**.

Hvor vi i temasektionen med udgangspunkt i 80'erne foretager et tilbageblik til 30'ernes København, så bevæger vi os i **Magasinet** med 30'ernes Benjamin tilbage til det 19. århundredes Paris, den parisiske modernitet.

Magasinets venstre sider bringer en tekstmontage fra Benjamins **Passage-værk**, der hermed for første gang foreligger i en større oversættelse på dansk, mens Henrik Reeh på højresiderne giver en indirekte kommentar til tekstmontagen. Begge artikler suppleres med billeder fra Paris af Henrik Reeh.

Tekstmontagen - 110 **passage-fragmenter** - har Henrik Reeh sammensat ud fra en af de oprindelige intentioner, som Benjamin har udtrykt: "Dette arbejdes metode: litterær montage. Jeg har intet at sige, kun noget at vise. Jeg vil ikke tilegne mig åndfulde formuleringer og ikke anvende noget værdifuldt. Men derimod pjalter, affald: dem vil jeg ikke beskrive, men fremvise" (tekstfragment nr. 3).

Højresidernes artikel af Henrik Reeh undersøger på hvilke måder fragmentet og det fragmentariske står helt centralt i Benjamins passage-arbejde. Han belyser de mangfoldige niveauer i det fragmentariske passage-arbejde med den interesse at vise, at byen i et erkendelsesteoretisk perspektiv - som filosofisk genstand - ikke nødvendigvis maner til sammenfald og identitet.

I anmeldersektionen omtales en række nyere udgivelser, der omhandler nogle af de senere års centrale figurer og temaer: Middelalderen, Machiavelli, Adorno, Wittgenstein, Derrida og Schopenhauer, hvis 200 års jubilæum fejres med udgivelsen af den første omfattende biografi. Endvidere omtales to nye danske doktorafhandlinger af hhv. L.-H. Schmidt og Ole Thomsen.